

בש"פ 1939/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 1939/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה בתיק
מ"ת 58894-01-18 שניתנה ביום 6.3.2018 על ידי
כב' השופט ארז פורת

תאריך הישיבה: כ' באדר התשע"ח (07.03.18)

בשם העוררת: עו"ד מורן פולמן
בשם המשיב: עו"ד בנימין שקד

החלטה

1. לפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) המופנה נגד החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) במ"ת 58894-01-18 מיום 6.3.2018, בה הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

רקע

עמוד 1

2. ביום 25.1.2018 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות - בת זוג, לפי סעיפים 333 ו-335(א1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות - בת זוג, לפי סעיפים 380 ו-382(ב1) לחוק העונשין; פגיעה בנסיבות מחמירות - בת זוג, לפי סעיפים 334, 335(א1) ו-335(ב1) לחוק העונשין; ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
- לפי עובדות כתב האישום, המשיב והמתלוננת נשואים משנת 2011 ובמועד הרלוונטי התגוררו יחד בביתם המשותף שב---, יחד עם בתה הקטינה של המתלוננת מנישואיה הקודמים (להלן: הקטינה). על פי הנטען, ביום 15.1.2018 בשעות הערב יצאה המתלוננת לגן ציבורי סמוך לביתם של הזוג יחד עם כלבתם, בעוד המשיב המתין בביתם לשובה של המתלוננת, ושתה משקה אלכוהולי. בסמוך לשעה 24:00, ראה המשיב את המתלוננת משוחחת עם אדם נוסף אשר טייל עם כלבו, התרגז, יצא מביתם ולקח את הכלבה הביתה. עם שובה של המתלוננת אל הבית, שאל אותה המשיב אודות פצע בעינה של הכלבה, צעק עליה וקילל אותה. המתלוננת לא הגיבה לדבריו והלכה אל חדר השינה, שם ישנה הקטינה. המשיב הלך אחרי המתלוננת, אחז בה ותקף אותה שלא כדין בכך שהוציא אותה בכוח מתוך החדר וגרר אותה לסלון הבית, תוך שהוא מושך בחוזקה בשיערה של המתלוננת בידו האחת, ובידו השנייה מכה אותה בחוזקה מספר פעמים בגבה וגורם לה לשברים בחוליות עמוד השדרה. לאחר מכן דחף את המתלוננת על הספה, הכה אותה באגרופים בפניה באופן שגרם לה לחבלות, תוך שהיא מתחננת שיפסיק. המשיב איים על המתלוננת ואמר לה שלא תחיה יותר, בכוונה להפחידה, לקח סכין מתקפלת מחדר השינה שלו, ודקר את המתלוננת בבית החזה וגרם לה לפצע מדמם בקוטר של 1.5 ס"מ. המתלוננת צעקה והתחננה בפני המשיב שיחדל ממעשיו. אז קיפל המשיב את הסכין וביקש מהמתלוננת להתקשר למד"א. במהלך האירוע התעוררה הקטינה משנתה, ושמעה את מהלך האירועים כשהיא מפוחדת וספונה בחדרה.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המתנהלים נגדו. בבקשה נטען, בין היתר, כי קיימות ראיות טובות להוכחת אשמתו של המשיב; כי מתקיימת בעניינו של המשיב, המואשם בעבירות אלימות במשפחה, חזקת מסוכנות; כי קיים יסוד סביר לחשש ששחרור המשיב ממעצר יביא לשיבוש מהלכי משפט; וכן כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופת מעצר.
4. ביום 7.2.2018 הודיע המשיב כי הוא מסכים לקיומן של ראיות לכאורה, וביקש כי יערך תסקיר שירות מבחן בעניינו. באותו היום הורה בית המשפט המחוזי על הכנת תסקיר, תוך התייחסות לאפשרות מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.
5. בתסקיר מיום 27.2.2018, התרשם שירות המבחן כי למשיב רגשות מודחקים אשר הביאו לפרץ כעס לא מווסת כלפי המתלוננת, והעריך כי קיימת מידת סיכון לא מבוטלת להישנות התנהלות אלימה בעתיד מצדו של המשיב. שירות המבחן ציין כי לא ניתן להעריך את מידת הסיכון הספציפי כלפי המתלוננת כיוון שלא נערכה פגישה עמה, אולם בשיחת טלפון מסרה כי החליפה את מקום מגוריה מאז מעצרו של המשיב והעלתה את חששה כי המשיב יאתר אותה. שירות המבחן בחן את חלופת המעצר שהציע המשיב, לפיה הוא ישהה בבית בטירת הכרמל תחת פיקוחן של שתי נשים שאינו מכיר, וסבר כי בהעדר כל היכרות מוקדמת בין המשיב למפקחות המוצעות, אלו לא יהוו גורם סמכות עבור המשיב, ולא יהיה באפשרותן לפקח עליו כיוון שאינן ערות למצבי סיכון פוטנציאליים ואינן דוברות את שפתו. הודגש, כי מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו מהווה תחליף לפיקוח אנושי מותאם וראוי, ובמצבו של המשיב פיקוח אלקטרוני לא ייתן מענה לצרכיו ולא ימנע מצבי סיכון. לפיכך, לא המליץ שירות המבחן על שחרורו של המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריח.

6. ביום 1.3.2018 התקיים דיון במהלכו השיבה אחת המפקחות המוצעות, הגב' מרים דוד (להלן: מרים) לשאלות הצדדים, ובסופו הורה בית המשפט המחוזי על קבלת חוות דעת באשר להיתכנותו של פיקוח אלקטרוני בביתה של הגב' דוד וכן על התייצבותה של המפקחת המוצעת הנוספת, הגב' לינדה זריהן (להלן: לינדה), לדיון הבא.

7. ביום 6.3.2018 התקיים דיון נוסף בסופו, חרף עמדת המבקשת ובניגוד להמלצת שירות המבחן, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני בביתה של מרים בטירת הכרמל, תחת פיקוחן של מרים ולינדה, בכפוף להפקדת ערבויות. בית המשפט התייחס לעברו הפלילי הנקי של המשיב וציין כי לאור התרשמותו כי הסכסוך הנדון מתוחם ליחסים בין בני הזוג בלבד, פיקוח אנושי הולם, חרף העדר היכרות בין המשיב למפקחות, בצירוף פיקוח אלקטרוני יאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. בית המשפט הוסיף כי הוא שוכנע כי המפקחות מבינות את משימת הפיקוח ויעמדו בה באחריות. בנוסף, הותיר בית המשפט למשיב "חלונות התאווורות" בטירת הכרמל ובליווי מפקחת כל יום בין השעות 9:00-11:00.

על החלטה זו נסב הערר שלפניי.

טענות הצדדים

8. העוררת טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה כשהורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בפיקוחן של מפקחות שאינן מכירות את המשיב ובניגוד להמלצת שירות המבחן. לטענתה, מסוכנותו של המשיב נלמדת מהתנהלותו האלימה והאכזרית של המשיב בעת האירוע, משך זמן האירוע, בעוד בתה הקטינה של המתלוננת נמצאת בחדר הסמוך. עוד נטען, שבית המשפט לא נתן משקל לתסקיר שירות המבחן ולא נתן נימוק של ממש לסטייה מהמלצתו. כך גם נתן דעתו לקביעת שירות המבחן כי המפקחות שנבחרו אינן מהוות גורם סמכות עבור המשיב ואינן דוברות את שפתו. אשר לחלופה שנבחרה, טוענת העוררת כי זו אינה רחוקה מספיק ממקום מגוריה של המתלוננת, וכי בשים לב ל"חלונות ההתאווורות" שנקבעו, המשיב עלול להעמיד את המתלוננת בסכנה ביתר קלות. המבקשת מציינת כי פיקוח אלקטרוני הוא נדבך משלים בלבד לפיקוח אנושי, ומקום בו ישנו קושי ממשי לתת אמון במשיב והמפקחות שנבחרו אינן מהוות מענה הולם למסוכנותו של המשיב, אין בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין מסוכנותו זו.

9. בדיון שנערך בפניי טען המשיב כי יש לדחות את הערר. לשיטתו, עברו הנקי של המשיב, נסיבותיו האישיות, המרחק בין מקום המעצר למקום מגוריה של המתלוננת וזהותן של המפקחות, כולם יחד מביאים לאיין מסוכנותו של המשיב דרך מעצרו בפיקוח אלקטרוני. המשיב טען כי חוסר ההיכרות המוקדמת בין המשיב למפקחות אינו משפיע על יכולת הפיקוח שלהן, ורמת הפיקוח שלהן אינה נמוכה מרמת פיקוחם של בני משפחה. המשיב הוסיף וטען כי אינו יודע היכן משתכנת כיום המתלוננת, ולפיכך אין סכנה כי ימצא אותה.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בערר על צרופותיו, ושמעתי את טענות הצדדים בדיון, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את הערר. זאת, לנוכח המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמשיב, ולאחר שלא שוכנעתי שיש בכוחו של מעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאים שהוצעו כדי לתת לה מענה מספק.

11. מסוכנותו של המשיב נלמדת מהמעשים האלימים אשר מיוחסים לו, במהלכם הכה את המתלוננת באגרופים, באופן שגרם לה לשברים בחוליות עמוד השדרה, ודקר אותה באמצעות סכין, הכל תוך שהמתלוננת מתחננת שיפסיק, ושבתה הקטינה נמצאת בחדר הסמוך. מסוכנותו של המשיב נלמדת גם מהתסקיר בעניינו, בו התרשם שירות המבחן כי הלה מתקשה בהתמודדות עם רגשות ודחפים, והעריך כי קיים סיכוי להישנותה של התנהלות אלימה בעתיד. לכך יש להוסיף כי העבירות המיוחסות למשיב, עבירות אלימות במשפחה, מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(5) לחוק המעצרים, אשר לא שוכנעתי כי נסתרה במקרה דנן.

12. בענייננו, סבורני כי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב. כפי שנקבע זה מכבר, הפיקוח האלקטרוני אינו אלא רכיב משלים בחלופת מעצר למפקחים אנושיים, והוא נועד לשמש חיזוק לפיקוח אנושי, ולא להחליפו (בש"פ 5364/17 מדינת ישראל נ' איינאו, בפסקה 19 (17.8.2017) (להלן: עניין איינאו); בש"פ 7206/10 מדינת ישראל נ' אגרונוב, בפסקה 18 (24.10.2010)); בש"פ 7883/15 נחום נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (30.11.2015)). על כן, בטרם יורה בית המשפט על מעצרו של עצור בפיקוח אלקטרוני, עליו להשתכנע כי ניתן לתת אמון במפקחים, וכי הם מהווים גורמי סמכות עבור העצור. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט מ' מזוז בעניין איינאו:

"הפיקוח האלקטרוני כשלעצמו אך מתריע על הפרת תנאי המעצר אך אין בכוחו למנוע את הפרתם מבעוד מועד. מכאן החשיבות של הגורם האנושי המפקח על הנאשם בד בבד עם הפיקוח האלקטרוני. בלשון ציורית ניתן לומר כי במעצר בפיקוח אלקטרוני, בעוד האיזוק האלקטרוני מהווה תחליף לסורגים הכלא, המפקח מהווה תחליף לסוהר. אמנם, גם הפיקוח האנושי אין בכוחו כדי למנוע באופן מוחלט מהנאשם להפר את תנאי המעצר, אך ודאי שיש ביכולתו להפעיל מרותו על הנאשם ולשכנעו שלא להפר את תנאי המעצר, (דבר הנבחן בבדיקת התאמתו לשמש כמפקח), והוא אף יכול להזעיק את גורמי איפת החוק במידת הצורך" (עניין איינאו, בפסקה 19).

בנסיבות העניין, בהן אין כל היכרות מוקדמת בין המשיב למפקחות המוצעות, ספק בעיני אם אלו יהוו גורם סמכות עבור המשיב וכי יהיה בכוחן להתמודד עמו במקרים בו יפרצו דחפיו, וזאת ביתר שאת מקום בו המפקחות אינן דוברות כלל את שפתו של המשיב. לכך יש להוסיף כי העבירות בוצעו כאשר המשיב נמצא תחת השפעתו של משקה אלכוהולי, ובשיחתו עם שירות המבחן מסר המשיב כי ייתכן וקיימת בעייתיות בהרגלי השתייה שלו, אלמנט נוסף אשר יקשה על המפקחות בפיקוחן על המשיב.

13. אשר על כן, במקרה שלפניי בו ברורה מסוכנותו של המשיב כלפי המתלוננת, דעתי היא כי אין במעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני במסגרת החלופה שהוצעה, כדי לספק למתלוננת את ההגנה הדרושה לה מפניו. בהקשר זה יש לעמוד על המלצתו השלילית של שירות המבחן. בהתאם לפסיקתו של בית משפט זה, תסקיר שירות המבחן מהווה אמנם המלצה בלבד, אולם נדרשים נימוקים כבדי משקל על מנת לסטות מהמלצה שלילית (בש"פ 240/11 פלוני נ' מדינת ישראל (16.1.2011); בש"פ 3316/10 מדינת ישראל נ' חמזי (5.5.2010); בש"פ 1871/18 אבו סריה נ' מדינת ישראל (12.3.2018)). בענייננו, מן הטעמים לעיל, לא שוכנעתי כי הוצגו נימוקים מספיקים לשם סטייה מהמלצת שירות המבחן.

14. סוף דבר, הערר מתקבל. החלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.3.2018 מבוטלת.

ניתנה היום, כ"ו באדר התשע"ח (13.3.2018).

ש ו פ ט
